

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2023-944

20.12.2023

Protector Forsikring ASA

Motorvogn

Erstatningsoppgjør for totalskadet leaset bil – eks. eller inkl. mva.?

Forsikringstaker leide (leaset) bil hos et leasingselskap (sikrede). Bilen ble skadet i en kollisjon der det oppstod så omfattende skader på bilen at det ble fastslått at reparasjon ikke var økonomisk forsvarlig. Skaden ble bekreftet dekket over bilens kaskoforsikring. Foretaket la til grunn at ettersom leasingselskapet som næringsdrivende kunne fradragføre inngående mva., så skulle erstatningen beregnes eks. mva. Leasingselskapet var uenig i at mva. kunne trekkes ut av oppgjøret og påpekte at forsikringstaker ikke kunne fradragføre mva. Oppgjøret måtte da foretas inklusive mva. da det måtte gjøres basert på det tap mottaker av erstatningen, forsikringstaker, hadde i saken. Foretaket fastholdt at det foretatte oppgjør i saken var korrekt. Nemnda kom til at leasingselskapet ikke hadde krav på erstatning inkl. mva., og viste blant annet til at det ikke var avgjørende om leietakeren hadde slik fradragsrett så lenge leietakeren ikke hadde noen økonomisk interesse i bilen. Nemnda kom likevel til at foretaket ikke kunne gjøre fradrag i nyprisen for "bruk/alder".

ANTATT ØKONOMISK OMFANG: kr 83 811

Saksfremstilling

Saken gjelder erstatningsoppgjøret for skade på leaset bil.

Den fremlagte vognskadeforsikringen gjelder etter pkt. 5.1 til fordel for forsikringstaker og eier og har dessuten tilleggsdekning i 5.1.3 for:

- utleier i samsvar med leasingkontrakt

Den skadede bilen var leaset av forsikringstaker fra leasingselskap L.

Bilen fikk så omfattende kollisjonsskader at reparasjon ikke var økonomisk hensiktsmessig. Foretaket bekreftet ansvar og beregnet erstatning som følger:

Erstatningsutmåling:

Opplyst kjøpesum fra forhandler (nypris) kr 284.654,- eks. mva. inkl. engangsavgift

Fradrag for bruk/alder (9 mnd) kr 28.465,-

Erstatning kr 256.189,-

Pris for tilsvarende bruktbil er kr 340.000,-.

Foretaket la til grunn at ettersom leasingselskapet (sikrede) som næringsdrivende kunne fradragføre inngående mva., så skulle erstatningen beregnet eks. mva. Leasingselskapet var uenig i at mva. kunne trekkes ut av oppgjøret og påpekte at forsikringstaker ikke kunne fradragføre mva. Leasingselskapet krevde dekning for bilens markedsverdi før skaden inntraff med kr 340 000.

Sikrede krever dekning for markedsverdi på kr 340 000, som inkluderer mva. i samsvar med gjeldende bransjestandard. Sikrede anfører at det er leietaker (A.) som er forsikringstaker i leasingkontrakten og dermed også "den sikrede" i forsikringssammenheng. Det er dennes interesse som er forsikret – og ingen annen parts interesser. Det er leier som selv betaler forsikringspremien direkte til foretaket, og forsikringspremie er ikke en del av leievederlaget som faktureres fra L.

Sikrede anfører at forsikringsavtalens pkt. 5 gjelder den såkalte "tredjemannsdekningen". Dette er en generell panthaverdekning som sikrer leasingselskapet og finansinstitusjoners økonomiske interesser i bilen ved leiers mislighold av forsikringsavtalen.

FinKN 2013-023 er ikke relevant som grunnlag for sammenligning med foreliggende sak.

Sikrede bestrider at mva. skal trekkes ut av oppgjøret ved nybilerstatning fordi leasingselskapet kan fradragsføre inngående mva. Det er leier som er sikret, og da kan ikke mva. trekkes ut av oppgjøret under henvisning til det generelle berikelsesforbudet og tapsbegrensningsplikten. Dette spørsmålet må avgjøres i forhold til leietaker, som ikke har fradragsrett for inngående mva.

Mottaker av erstatningen står helt fritt til å låne- eller leasingfinansiere erstatningsbilen, evt. unnlate å anskaffe en erstatningsbil eller for den saks skyld velge en annen biltype, et annet bilmerke eller en annen prisklasse enn den totalskadde bilen.

Forsikringsforetaket avviser ansvar for mva. og anfører at sikrede (L.) kan fradragsføre inngående mva. Betalt mva. er dermed ingen kostnad for L. Leasingselskapet fikk fradrag for betalt mva. ved anskaffelse av det skadede kjøretøyet og vil få fradrag ved anskaffelse av en tilsvarende ny bil. Det er da ikke avgjørende om leaseren (A.) har fradrag for mva., så lenge leasingselskapet skal ha erstatningen.

Det er enighet om at prisen på en tilsvarende brukt bil i det foreliggende tilfelle er høyere enn prisen for en tilsvarende ny bil eks. mva. Erstatningen må da maksimalt settes til prisen for ny bil.

Sikrede har en tapsbegrensningsplikt både etter erstatningsrettslige og forsikringsrettslige regler, se skadeserstatningsloven § 5-1 og fal. § 4-10. Dette innebærer at leasingselskapet må akseptere en ny bil som erstatning for den som ble kondemnert.

Subsidiært anføres det fra foretakets side at leasingselskapet i alle tilfeller ikke kan bli hørt med deres krav om at erstatningssummen settes høyere enn sum for ny bil fratrukket mva., uten fradraget for brukstid.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om foretakets erstatningsoppgjør er korrekt.

Nemnda forstår saken slik at skaden gjelder en leaset bil hvor forsikringen i tråd med markedspraksis er tegnet av leietaker.

Forsikringen gjelder ifølge vilkårene 5.1.2, jf. 5.1.1 til fordel for forsikringstaker, som her er leietaker. Forutsetningen for at leietaker har krav på forsikringen, er likevel at vedkommende har en økonomisk interesse i bilen, typisk som eier av hele eller deler av bilen. Det er ikke fremlagt informasjon om at dette er tilfellet. Hvis forsikringstaker ikke har noen økonomisk interesse i bilen, kan han heller ikke rette noe økonomisk krav mot forsikringen. Dette gjelder selv om han etter forsikringsavtalen evt. har krav på erstatning eller forsikringssum og derfor har status som sikrede etter fal. § 2-2 bokstav b. Man må sondre mellom status som "sikrede" og rett til erstatning, som forutsetter at man har en økonomisk interesse i forsikringsobjektet som kan være gjenstand for forsikring, se for så vidt Bull, Forsikringsrett, 2008. s. 437–438 og s. 520 flg. Det fremgår av

leasingavtalen pkt. 9.11 at leietaker har krav på 70 % av gevinsten hvis bilen selges med gevinst, men dette gir ingen økonomisk eierinteresse i bilen før salg.

Etter 5.1.3 gjelder forsikringen til fordel for "utleier i samsvar med leasingkontrakt" under kaskodekningen. Dette betyr at utleier L. har status som sikrede under avtalen etter fal. § 2-2 bokstav b. Nemnda forstår den fremlagte leasingavtalen slik at det er utleier L. som eier bilene, og som derfor har den økonomiske interessen i disse. Erstatningen skal i så fall utbetales til L.

Spørsmålet blir etter dette om utleier, som kan fradragsføre inngående mva., har krav på erstatning inkludert mva. under henvisning til at leietaker ikke kan fradragsføre inngående mva.

Sikrede har krav på erstatning for det tap han har lidd. Hvis sikrede kan fradragsføre inngående mva. vil dette ikke utgjøre noe tap på sikredes hånd. Det er ikke avgjørende om leietakeren har slik fradragsrett så lenge leietakeren ikke har noen økonomisk interesse i bilen, jf. for så vidt FinKN 2013-023.

Sikrede krever videre dekning for markedsverdien av bilen, mens foretaket vil utbetale nyprisverdien. Sikrede har en alminnelig tapsbegrensningsplikt både etter erstatningsrettslige og forsikringsrettslige regler, se skadeserstatningsloven § 5-1 og fal. § 4-10. Hvis prisen på ny bil er lavere enn for en tilsvarende bruktbil, vil dette utgjøre maksimumsbeløpet for ansvaret.

På den annen side har foretaket gjort fradrag i nyprisen for "bruk/alder (9 mnd) kr 28.465,-". Nemnda kan ikke se noe grunnlag for et slikt fradrag. Fradrag for bruk/alder gjøres for å hindre at sikrede oppnår en gevinst ved å få en ny bil istedenfor en brukt bil. I dette tilfellet er imidlertid bilens omsetningsverdi før skaden tilsvarende bruktbilprisen på kr 340 000, mens han må finne seg i nybilpris fordi dette er billigere. Han oppnår dermed ingen gevinst ved å få en ny bil som kan gi grunnlag for noe fradrag.

Sikrede viser til bransjepraksis. Hvis bransjepraksis skal fortrenge klare lovregler, må det fremlegges klar dokumentasjon på slik praksis. Nemnda kan ikke se at dette er tilfellet.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Sikrede gis delvis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Merete Anita Utgård (selskapsrepresentant) og Johannes Straume (næringsrepresentant).